СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 247. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 24. жовтня, 1927. VOL. XXXV. No. 247. Jersey City, N. J., Monday, October 24, 1927. THREE CENTS.

ДЕЛЄҐАЦІЯ ЮНІЙ ДО РОСІЇ ВЖЕ СВАРИТЬСЯ

АДВОКАТ ДЕЛЄҐАЦІЇ НАЗИВАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКУ РОСІЮ НАЙБІЛЬШЕ НЕЩАСЛИВИМ КРАЄМ.

НЮ ЙОРК, 21. жовтня. — Так звана делеґація американських промислових юній, що недавно вернула з большевицької Росії, вже посварилася.

Більшість делеґації предложила один звіт зі своєї подорожи та розслідів, а адвокат сеї делеґації Сайлес Акстел видав осібний звіт, в якому називає большевицьку Росію найбільше нещасливим краєм, у якому він колинебудь бував. Він теж сказав у своїм звіті, що Росія не має правильно ухвалених законів, а тільки розпорядки, накинені з гори.

Другі члени делеґації сейчас стали протестувати проти висловів Акстела, бо вони винесли инче враження зі своєї подорожи. На те Акстел відповів, що його звіт є зовсім самостійний від звіту других членів делеґації. При тому Акстел розкриває дещо про нутрішні відносини в делеґації; він каже, що як тільки члени делеґації, прихильні до большевиків, пізнали, що він не поділяє їх голословних захоплювань большевицьким урядом, так вони держалися осторонь від нього, з ним про виготовлення спільного звіту не говорили.

Так звана делеґація американських промислових юній се не була справдішна делеґація юній, а тільки кількох урядників юній, що виїхали разом в комуністичну Росію; знаючи їх прихильність до себе, комуністи розголосили їх вже сим гучним іменем.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД ПРОДАЄ КОНЦЕСІЮ НА ДОБУВАННЄ САМОЦВІТІВ.

АМЕРИКАНСЬКА ЖИДІВСЬКА ФІРМА КОНЦЕСІОНЕРОМ.

НЮ ЙОРК, 21. жовтня. — Ювілєрська фірма Л. Ґелера й Сина дістала від большевицького уряду концесію на добуваннє дорогоцінного каміння на Урали. Вона вже мала й добути досі смараґдів на міліон долярів та перевезти їх на продаж в Америку.

З ПРОЦЕСУ ПРОТИ МІНІСТРА ЗА ОБМАНЬСТВО УРЯДУ.

СВАРКА МІЖ АДВОКАТАМИ ЗА ЗІЗНАННЯ ФОЛА ПЕРЕД СЕНАТОМ.

ВАШІНҐТОН, 21. жовтня. — На процесі федерального уряду проти бувшого міністра Фола та нафтяра Синклера за обманьство уряду при арендованню урядових нафтових терeнів прийшло до горячої сварки між адвокатами сторін за те, що Фол зізнав підчас переслухання його перед сенатовим комітетом.

Фол покликався тепер на своє право замовчати про деякі урядові справи; за те адвокат уряду стояв на становищи, що коли Фол не покликався на се право перед сенатом, але добровільно зізнавав, то сим самим він зрікся сього права на все, і на теперішній розправі вже сього права домагатися не може. Дебата за те між адвокатами тревала понад три години, а суддя перервав розправу, поки він не найде виходу зі ситуації.

СЕНЗАЦІЙНА АҐІТАЦІЯ ПРОТИ „БРИТІЙСЬКОЇ ПРОПАҐАНДИ".

ШИКАҐО, 21. жовтня. — Шикаґовський мейор Томпсон почав якийсь час тому завзяту кампанію проти так званої „британської пропаґанди" в американських книжках. Він установив спеціяльного урядника, якого ціллю має бути викинути з шикаґовських публичних бібліотек всі книжки, писані з анґлійського становища.

Сим урядником став Ю. Дж. Герман, який тепер уже подав мейорови заяву, що він уже скінчив свою роботу. Міський уряд тепер оголосив, що незадовго він урядить публичне спалення „британських" книжок.

КОНЕЦЬ НАЙБІЛЬШЕ ПОПУЛЯРНОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ШТУКИ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 21. жовтня. — Завтра відограють в місцевому театрі Репоблик в послідне штуку „Ейб" з „Айриш Ровз", котра зробила в американськім театрі свого рода рекорд. Її грали в Ню Йорку без перерви 2,327 разів.

Критика ще й досі не розглянула, чому властиво ся штука була так популярна. Дехто каже, що вона подобалася Жидам, бо там Жиди сміються з Айришів, а Айришам, бо там рівночасно Айриші сміються з Жидів.

МОЛОДИЙ АКТОР МАЄ ПІВТОРА МІЛІОНА ДОЛЯРІВ.

ГОЛІВУД, Каліфорнія, 21. жовтня. — Молодий фільмовий актор Джекі Куґен купив недавно більшу скількість лотів та заплатив за них 100,000 долярів. При тій нагоді його батько, що купував сю землю в імени свого синка, подав, що син має землі вартости півтора міліона долярів; весь маєток походить зі зарібків у фільмовій грі.

ПЛЯНУЮТЬ НОВИЙ ХМАРОДЕР У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 21. жовтня. — Будівнича фірма Лефкурта виготовила пляни будови найвисшого офісового будинку на нюйорській Пятій Евеню. Має він станути на розі 43. Вул. та має мати 42 поверхи. Кошт будови буде виносити 15 міліонів долярів.

ГР. КАТ. ЕПИСКОП ДЛЯ БРАЗИЛІЇ.

Бразилійський орґан оо. Василіян „Праця" пише, що після його інформацій, епископство для бразилійській Українців сталося актуальною справою й незадовго належить сподіватися іменування гр. кат. епископа.

Догадуються, що епископом іменують когось з галицьких Василіян.

НІМЕЦЬКИЙ СХІД ВИНАРОДОВЛЮЄТЬСЯ.

У німецькому часопису „Бирзен Цайтунґ" появилася стаття: Небезпека в наслідок утечі з краю. „Много німецьких родин щорічно опускає німецький схід переселюючися стало найбільше до Берліна. Берлін росте, а за те німецький схід винародовлюється. Більш 100.-000 родин з Польщі переселилося вже на німецький схід. Вандрівка славянства на захід продовжується, аж воно досягне незадовго Лабу.

Середники, котрими би можна здержати німецьку вандрівку на захід, а славянства на німецькі землі, це тільки наказ та піддержка німецького населення на „кресах", а тим самим, це буде греблею, через котру славянство не поважиться перейти.

ОПУЩЕНА ВДОВА РАТУЄ В ОРИҐІНАЛЬНИЙ СПОСІБ СВОЇХ ГОЛОДУЮЧИХ ДІТЕЙ.

Марія Косич, замешкала під ч. 2217 Е. 76-та улиця у Клівленді, виратувала в ориґінальний спосіб своїх дітей від голодування й нужди. Вона вручила хлопцеви, що продає ґазети, картку з грубого паперу, на якій написала, що вона і її пятеро дітей: Михайло, Іван, Анна, Стелла й Павло „голодують і не мають що їсти, та не мають грошей, щоби купити собі поживу". „Вони", себто її діти, „ходять до школи, пючи лише каву та їдять капусту й клюски, які дає їм їх сусідка". Дальше писала вона, що „може хтось, що се перечитає, поможе нам, та нехай буде ласкавий прийти й подивитися, що черевики Анни, Михайла й Івана світять дірами, через які може перейти людський кулак".

Написана картка зробила своє. Дісталася вона за посередництвом згаданого хлопця у руки добродійного товариства й воно прийшло з поміччю опущеній вдові й її дітям.

Батько згаданих дітей, Михайло Косич, не могучи зі своїх невеличких заробітків удержати свою численну родину, відобрав собі життя у липні, с. р. Оставша по нім вдовиця, не могучи теж подбати про удержання дітей, носилася з подібним наміром, як її покійний чоловік. Лише завдяки просьбі старших дітей, Анни й Івася, не поповнила вона самогубства.

Треба тому тепер надіятися, що коли ся справа набрала вже такого розголосу, що заговорила про неї й американська преса, знайдеться хтось, що подбає про згадану родину і не дасть їй пропасти.

У БЕРЛІНІ ЖИВЕ БІЛЬШЕ ЖІНОК, ЯК МУЩИН А ДОВГІВ МАЄ ВІН БІЛЬШЕ, ЯК ДРУГІ МІСТА.

В Берліні, після послідньої статистики, живе о 320 тисяч більше жінок, як мущин. Є тут 18,000 шинків так, що оден шинок припадає на 200 мешканців. Довгів має Берлін 418,000,000 золотих марок, або понад 100 марок на одного мешканця міста.

НЕ ДАВ ОБРАБУВАТИ БАНКУ.

Р. М. Ґрейнджер, менаджер галузи Роял Банку на Гілгорст, передмістю Келґарі, Алта., не дав обрабувати банку, коли на него напали 29 вересня три бандити. Бандити заїхали перед банк краденим автомобілем якраз перед 3. годиною сполудня, коли банк мав замикатися. Удаючи, що приготовляють карточки до вкладання грошей, вони зачекали, поки послідні люде, що мали до полагодження орудки не повиходили з банку, тоді закомандували банковим урядовцям: „Руки в гору!" Ґрейнджер підніс руки до гори, але рівночасно скочив боком до своєї канцелярії, вхопив лежачий на столі револьвер і через шибу перегородки зачав стріляти до бандитів. Ті сполохалися й серед того два инші урядовці вхопили за револьвери й зачали стрілянину. Перелякані бандити повтікали. Поліція арештувала пятьох підозрілих людей.

НОВІ МЕДИЧНІ УСТАНОВИ В ХАРКОВІ.

Харківський окружний комітет Червоного Хреста пристосовує до 10-их роковин жовтневої революції відкриття в Харкові зуболікарської полікліники, устаткованої за останнім словом техніки. Крім того до 10-их роковин має бути орґанізовано в Харкові бюро медичної допомоги для всього населення міста. У бюрі працюватимуть найкращі медичні сили Харкова. Підчас жовтневих свят окружний комітет Червоного Хреста також влаштовує урочистий випуск тих, що мають закінчити гуртки першої медичної допомоги.

ЗА НАЛЕЖАННЯ ДО КОМУНІСТИЧНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Після двох-тижневої розправи проти 7 обвинувачених зі Стрия, яким закидувано приналежність до комуністичної орґанізації, запав 29 вересня перед львівським судом як делеґованим, присуд: О. Келера засуджено на 2 роки, М. Зощака на 10 місяців, В. Кураха на 6 місяців, Миколу і Василя Савчуків увільнено.

ЕКСПОРТ УКРАЇНСЬКОГО ТЮТЮНУ.

„Ратау" (Радянська Телеґрафна Аґенція України) доносить, що 25. серпня ц. р. розпочався експорт (вивіз) українського тютюну до Німеччини. Першу велику партію українського тютюну ваги 200.000 пудів повіз уже до Гамбурґу пароплав „Калінін".

ФІЛЬМА, ЩО ПРЕДСТАВЛЯЄ ЖИТТЯ ВЕЛИКОГО МІСТА.

В Берліні появилася нова фільма, що представляє нам образ великого міста, починаючи ранком і кінчаючи ноччю. Нові мотиви, нові враження схоплені. Місто пробуджується зі сну, перший чоловік, що голоситься до праці, це робітник, що йде до праці, як контраст цього ранні вуличні гості, що вертають з нічної прогульки, чи з барів, де вони просиділи цілу ніч. Контраст, одні до праці, другі йдуть спати, щоб проспавшися знова почати те саме нічне життя, що попередньої ночі. Другий образ, це залізниці, трамваї, і всі инші перевозові вози повні робітництва, котрі тиснуться в возах, щоби на час прийти до роботи, бо спізнишся хвилинку, вже тобі відчислять годину. А за ними ровери, ґазетні розносчики розвозять ґазети по усіх усюдах, щоби принести першу ранну вістку для ще деякої публики в ліжку. Діти з книжками в торбинках, вози з молоком, маґістрацькі торговлі, оцо й є в мініятурі Берлін. Кождий жене за своїм ділом, у нікого немає хвильки часу, бо час то гроші, бо Берлін частинно став вже машиною, котра працює, але не думає.

В полудне немов наказ з гори, все місто відпочиває. Колеса навіть у всіх возах, моторах відпочивають, все немов завмирає. Хвилька відпочинку й знов рух, машина заворушилася, і так аж до вечера.

І симфонія великого міста продовжується, робітник йде на відпочинок, але у висших сферах щойно починається життя, забави. На заході Берліна шумлять театри, люксусні льокалі, бари, чарльстони в повнім вирі, а на сході Берліна дзвонять шклянки у шинках.

МАСОВІ АРЕШТОВАННЯ В ТЕРНОПОЛІ.

У звязку з міжнародним днем молоді, який відбувається в цілому краю, почалися поліційні репресії, спрямовані проти робітничої молоді. 14. вересня відбулися в Тернополі збори молоді в орґанізації денних робітників. Збори були присвячені виключно справам професійним. На збори ці впала поліція і записала всіх присутніх. На основі того списку тернопільська прокуратура зладила обвинувачення в напрямі державної зради і вже 20 молодих робітників опинилося в слідчій вязниці.

РОБІТНИЧИЙ ПОЛК НА ВОЛИНІ.

За ініціятивою місцевих профспілок, на Волині зорґанізовано робітничий полк в складі трьох баталіонів. Основний кадр полку залізничники, металісти та деревообробники. До складу полку увійшло 75 жінок. Були випадки, коли до штабу полку приходили 50-літні робітники й вимагали приняття до полку.

Полк провадитиме військові вправи тричі на тиждень під доглядом досвідчених військових інструкторів.

СИМОН ПЕТЛЮРА УБИТИЙ З НАКАЗУ МОСКВИ

У ЖИДІВСЬКИХ ПОГРОМАХ ЗАМІШАНІ ТЕЖ І МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ.

ПАРИЖ, 21. жовтня. — З дальших зізнань свідків в часі процесу убийника С. Петлюри, Шварцбарда, показується, що московські большевики брали участь в убийстві Петлюри.

Олександер Шульгин, міністер заграничних справ у правительстві С. Петлюри й професор історії у празькім університеті, зізнав як свідок, що в часі визвольної української боротьби були дійсно жидівські погроми на Україні, однак початок тим погромам у 1918 році дали самі большевики через те, що викликали анархію на Україні й тому українська влада не була в стані мати контролі над положенням у своїм краю. З зізнань Шульгина показалося, що Х. Раковський, бувший совітський амбасадор у Парижі, стояв, здається, теж у зносинах з Шварцбардом. Вказуючи пальцем на Шварцбарда, заявив Шульгин грімким голосом слідуюче: „Присягаю тисячу разів, що він поповнив свій злочин на приказ з Москви. Він не є местником за свій нарід".

Тепер показується, що дальша розправа буде мати за завдання доказати, чи Отаман С. Петлюра впав жертвою пімсти російських большевиків, чи згинув з руки Шварцбарда як підозрілий о відвічальність за жидівські погроми.

Судова саля у Парижі виглядає тепер більше на місце, де відбувається політичне віче, як на салю, де судять вбийника.

АНҐЛІЙЦІ ҐЛІЦ НЕ ПОВЕЛОСЯ ПЕРЕПЛИСТИ АНҐЛІЙСЬКОГО КАНАЛУ.

ЛОНДОН, 21. жовтня. — Анґлійській тайпістці, панні Ґліц, не повелося переплисти другий раз Анґлійського каналу. Вона перебула у воді 10 годин і 20 мінут, яка сим разом була о три степені холодніща, як два тижні тому назад, коли вона перший раз переплила сей канал. Приятелі панни Ґліц супроваджали її у човнах, співаючи пісні й гимни та граючи на ґітарі і бенджо, щоби скріпити її на дусі в часі її перепливу каналу. Сім миль від міста Довнер, у Анґлії, треба було витягнути її з води на пів притомну, мимо її протесту.

ДОМАШНЯ ВІЙНА У КИТАЮ.

НАЦІОНАЛІСТИЧНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ШЛЕ ВІЙСКО ПРОТИ ПРАВИТЕЛЬСТВА В ГАНКОВ.

ШАНГАЙ, 21. жовтня. — У Китаю розпочалася домашня війна між обома націоналістичними правительствами. Правительство у Нанкінґ видало проклямацію, у якій заявляє, що висилає карну експедицію проти ґенерала Танґ-Шен-Сі, команданта націоналістичних війск у Ганков. Правительство у Нанкінґ заявляє, що ґенерал Танґ-Шен згодився підперти офензиву північних війск і що веде переговори з маршалом Чанґ-Тсо-Ліном, північним диктатором. Рівночасно закидується сьому ґенералови, що він склонюється до комуністів. Оба закиди суперечать собі вправді, однак вони не є неможливі, коли візьметься під увагу карієру сього ґенерала. Згадана домашня війна вийде лише на користь північним військам, бо перешкодить висилці війск правительства у Нанкінґ на поміч військам провінції Шансі й тим чином спричинить, що північний диктатор удержиться ще через цілу зиму.

КАЖУТЬ, ЩО ПРИЙДЕ ДО КОМПРОМІСУ МІЖ ВАТИКАНОМ А ФАШИСТАМИ.

МУССОЛІНІ НЕ МОЖЕ ІҐНОРУВАТИ ГОЛОСУ КАТОЛИКІВ-ФАШИСТІВ.

РИМ, 21. жовтня. — Ватиканські круги мимо спротиву Муссолінія проти створення суверенної папської держави, вірять, що у половині падолиста ціле се „Римське питання" возьме цілком інакший оборот.

Саме у падолисті збереться на наради італійський сенат і тоді сенатор Вітеллі поставить запит відносно прихильної полагоди сеї справи. З причини, що тисячі католиків попирають фашистську справу, Муссоліні не буде міг іґнорувати їх бажань і тоді, як догадуються, прийде до певного компромісу відносно папської суверенности.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА УГОРЩИНІ.

СПРИЧИНИЛА ЇХ ВІДНОВА ДРАМИ „СЛАВНА ДАМА", НАПИСАНОЇ ЖИДІВСЬКИМ АВТОРОМ.

БУДАПЕШТ, 21. жовтня. — Віднова гри давньої драми „Славна Дама", у якій головною героїнею виступає цісарева Марія, викликала поважні протижидівські заворушення перед Державним Театром у Будапешні. Автором сеї драми є Шоморі, угорський Жид.

Около 2 тисячі демонстрантів старалося ввійти до театру, однак поліція розігнала демонструючих і арештувала 65 осіб. Віднова гри згаданої драми тішилась великим успіхом.

ДР. ШУБЕРТ НІМЕЦЬКИМ АМБАСАДОРОМ У ВАШИНГТОНІ.

БЕРЛІН, 21. жовтня. — Справа обсади місця німецького амбасадора у Вашингтоні є майже полагоджена. Наслідником погибшого трагічно амбасадора, барона Малцмана, буде др. Шуберт, секретр німецького міністерства заграничних справ.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДУХ ЧИ ТІЛО

На вечері, улаштованій в Ню Йорку Краєвим Товариством для поборювання прогибіції, сказав епископальний пастор др. Джеймс Бектон Вернер таке: Прогибіційний закон є лихий, злобний і шкідливий в засаді, нехристіянський, фарисейський і чортівський. „Колиб я мав десять синів — говорив др. Вернер — то волів би, щоб їх загнало до гробу пиянство, як мали би вони жити ціле життя як гіпокрити. Бо пиятика, що би не говорити, шкодить головно тілови, а гіпокризія це та хороба, що вбиває душу".

Др. Вернер говорить отверто про те, що він буває дуже часто в домах своїх парохіян, в яких його гостять алькоголічними напитками. Він подає з досвіду, що не пють головно там, де не можуть дістати напитків. Коли отже прогибіція покликується на те, що тепер менше пють, то се виглядає на таке, колиб батько держав сина під ключем — та пішов на сусіди хвалитися, який то син його чесний, бо не краде. Прогибіція являється поганим законом, бо вона оперта на насильстві і гіпокризії. Пиянства вона не зменшила, а за те збільшила число душево уломних людей. Бо якраз прогибіція вчить людей бути фарисеями. Миж бачимо людей, які задля безнесу чи з инших причин проповідують прогибіцію, а самі її не держаться. Самі сторонники прогибіції наглядно бачать, як ломиться закон і тим самим пошана для законів взагалі, як зростає корупція і поширюється деморалізація.

Др. Вернер підійшов до справи надзвичайно остроумно, але вдарив найбільше на моральну сторону. Він готов жертвувати тілом, щоби ратувати душу. І цей пункт найбільше заслугує на увагу. Бо він відграває велику ролю не тільки тут, коли ходить о справедливість прогибіції, але і у всіх инших справах. Особливо ми Українці можемо з тої науки скористати, коли її приміниме до нашого громадянського і національного життя. Бо приміром римсько-польські конкордати чи видані з рамени Москви українізаційні закони можуть нам давати хвилеві користи, але з того ще не виходить, щоби ми ті закони приймали за добрі, щоби ми наломлювалися до ворога і ломили в той спосіб свою душу, яка стремить до повного національного визволення і державної незалежности. І нам треба йти за д-ром Вернером і сказати: Колиб я мав 10 синів, то я волів би, щоби вони згинули в боротьбі з ворожими нам Москвою чи Варшавою, як колиб вони мали добачувати благодати в українізаційнім декреті, що походить з Москви, чи римсько-польськім конкордаті, про якого зміст рішила Варшава. Бо в боротьбі з Москвою і Варшавою можемо потерпіти на тілі, а в фарисейськім потуранню ворогам нації затроюємо душу цілого народа.

РОСТЕМО!

На порозі великої салі „Нар. Дому". — Трикутник життя нашого селянства. — Передові виставці. — Побіжне перечислення важніщих виставців та їх експонатів. — Національний герб з Угерська.

Стрий, 27. вересня, 1927.

Саля „Народнього Дому". Шістьма довгими рядами вздовж саіл уставлено експонати збіжево-ростинного відділу, що ляг в основу сільсько-хліборобської вистави. Понад 1.500 експонатів. Все, що в творчому зусилі родить українська земля, розвертається перед нами багацтвом своїх красок, обемом свого росту, якістю свого ростинного здоровля. На стінах фотографії, образи, графікони, які сповняють поруч не лише естетичної прикраси, але й дають наглядний позитивний доказ нашого господарського поступу.

Наш господарський ріст, опертий на дрібному малоземельної, змагає до скупчення, хоч не до машинальної централізації, під прапором кооперації, що є висловом добровільного колективістичного руху. Кооперація зі своїми установами, „Сільський Господар" і „Просвіта" — ось трикутник, в якому тепер замикається суспільне життя українського селянства. Зовнішним висловом освітно-господарського прогресу нашого селянства є власні доми, які як гриби по дощі виростають в наших селах. Вони є осередками руху, вони є тими сочками, що відбивають наш ріст і розвиток, вони є захистом і пристановищем організаційних струй. Словом: „в своїй хаті — своя правда і сила і воля". І за хатою збудуємо нашу велику хату і наше велике хазяйство, поки що будуємо малі народні доми, як завязок великої будівлі. Цю думку схопив і унагляднив стрийський Повітовий Союз Кооператив, виставляючи плян і фотографії своїх 40 кооперативних будників по селах.

А виставці? З кого вони складаються? Як по давньому: „хлоп і поп". Але до них прийшов уже новий чинник: інжініри-агрономи при Повітових Союзах Кооператив, сподвижники хліборобської культури, що переводять досліди і досвіди на нашій землі та ведуть наглядну, діяльну пропаганду нової, раціональної господарки. Чинник незвичайно цінний і витревалий, хоч — здається — мало помітний. Треба бути на стрийській виставі, щоби відчути і зрозуміти вплив та висліди діяльности цього нового, наскрізь свідомого, здобувчого чинника.

На чолі виставців у збіжево-ростинному відділі висувається **Огородничо - садівниче заведення Андрія Терпиляка** в Залукві біля Галича, яке зарепрезентувало нам найшляхотніщі овочі (прекрасно опаковані), 49 родів усяких насіннь, броскви і щепи. Вже сьогодні заведення А. Терпиляка грає визначну ролю в поширенні насінної і садівничої культури. Вийшовши зі скромних початків, воно розростається все більше і більше завдяки систематичній праці пп. Андрія і Марійки Терпиляків, здобуваючи собі добре заслужену славу серед нашого селянства. Останні роки зі сьогорічною повінию не були сприятливі для розросту заведення. Та при сприятливіщих умовинах заведення п-а Терпиляків в короткому часі перетвориться у великий розсадник огороднично-садівничої культури, а п. Терпеляк стане нашим Мавтнером в найширшому розмірі.

Не менше додатне враження на відвідувачів робить **збірка лічничих ростин (зел) п. Теодора Панича** зі Львова. В останній хвилі взявши участь у виставі, виставив він 180 родів усяких лічничих ростин, хоч його збірка обіймає до 700 родів. Знавці говорять, що праця п. Панича в напрямі поширення збору лічничих ростин може принести значні доходи нашому селянству.

Третім з черги заведенням чи підприємством, що систематично прямує до піднесення нашої сільсько-хліборобської культури, є **„Насінне Хазяйство" п. Мирона Луцького** з Янчина, що запродукувало на виставі пшеницю „баварку" і „булавку", яру пшеницю „Гільдебранд" та бульбу „марш. Гінденбурга". Експонати п. М. Луцького робили велике вражіння на селян, а унагляднення його хліборобських здобутків спричинило великий попит на культивовану пшеницю.

Коли я окремо відзначив ці три — що так скажу — фірми, то тому, що вони притягали до себе загальну увагу, а знавці висловлювалися про їх висліди і здобутки у словах найвисшої похвали і щирого признання. Одначе й инші експонати заслугують на вирiжнення і признання. Не вважаю себе покликаним, а тим менше підготованим кваліфікувати і клясифікувати поодинокі збіжево-ростинні експонати. Не є я в силі навіть згадати всіх на сторінках нашого обемом невеличкого щоденника. Тому згадаю тут тільки деякі експонати й зразки нашої сільсько-хліборобської культури і то в тому порядку, в якому їх виставлено у великій салі „Народнього Дому".

Отже: Стрийська Філія Сільського Господаря виставила 50 родів усякого збіжа і 40 родів бульб; відомий громадський діяч і господар в Милятичах о. Андрій Пеленський — 50 експонатів городовини і садовини; Орися й Остап Луцькі з Волі Довголуцької — жито, городовину, бульбу і гарбузи; о. Клим Камінський зі Синевідська Нижного та Корчинський і Безушко з Корчина — гарбузи (величезного обему і ваги, а саме 43 і 46 кілеві); Любка Луцька з Янчина — добірну пряжу і полотно; Громада Завадів і Микола Галій з Дашави — овес і цибулю; Володимир Парина з Камінки — добірне сіно в мініатурному оборозі; о. Бордун з Турі Великої — чорну кукурудзу, збіжа і ярини; Мельник зі Стиняви — просо зі скільських гір; Безушко з Добрівлян — гатункове жито, пшеницю і бульбу „Рубін"; Гаврилів зі Стриганець — кукурудзу; о. Петрушевич і Барабаш з Конюхова — капусту і жито „Петкус"; Гринь Гранас зі Стриганець — кукурудзу зі шульками, високу на 4 метри; Йосиф Порціна, Іван Мазур і Прокіп Сеньковий з Монастиря — гатункові збіжа; Лаврись з Журавна — кукурудзу; А. Мацюняк з Тейсарова — бураки; Трубач зі Сулятич — овочі; Матій Данилишин з Тарнавки — виноград і капусту; Іван Салдан з Лівчиць — грушки; о. Боднар з Яйковець — бураки; Ю. Опришко з Грабівця — овес „фільдинг" (1.60 м. високий) Дм. Угриньчик з Лискова — просо (1.60 м. високе); Данило Салдан з Лівчиць — жито „вежбенське"; Марущак з Гнідичова — білу пшеницю; Котович з Гніздичева — буряки „Екендорф"; Пов. Союз Кооператив в Копичинцях — городовину з досвідних піль та помилово виконані графікони про приноровлення і видайність сільсько-господарських машин; Пов. Союз Кооператив в Чортківі — тютюн, городовину і збіжа зі своїх досвідних піль; інж. В. Созанський, агроном П. С. К. в Дрогобичі — сою; Пов. Союз Кооператив у Станиславові — збіжа зі своїх досвідних піль; Микола Романишин з Дашави — збіжа; Красій зі Заліщик — паприку і чорні бакляжани.

Філія Сільського Господаря в Перемишлі — збіжа з досвідних піль з Негрибці і Медиці і графікони; Ол. Галій з Ланів — городовину; Нар. Торговля у Львові — городовину зі своїх насінь; Ярошевич з Дашави — пшеницю й н инші роди збіж; Луців з Урожа — соняшник; Роман Лаврук з Хартанівець — насіння конюшини білої і чорної і о. Зінко з Острина — каляфіори.

Ось загальне і з природи річи побіжне перечислення виставців й їх експонатів. І хоч те перечислення неповне і ділетантське, то всеж таки воно вповні вистарчуюче, щоби собі уявити розміри, значіння і далекосяжність стрийської сільсько-хліборобської вистави. Хто бачив ті гуртки селян з найдальших сторін Західної України, що йшли від одного зразка до другого і пильно нотували собі всякі назви збіж і ростин та потрібні адреси, той зрозуміє вагу вистави та віддасть пошану її ініціяторам і виконавцям. Жаль тільки, що скупість простору, занятого численними збіжево-ростинними експонатами — не дозволила рідше їх розложити. Без сумніву, що тоді й величаве вражіння, яке викликує вистава, булоб сильніще і трівкіще.

Вкінці годиться ще висловити щире признання громаді Угерсько, яка прислала на виставу дуже гарно скомпонований величавий національний гербтризуб з колосся, прибраний найкращими збіжами, овочами і городиною.

(„Діло").

Нагинай деревину, поки молода.

Смерть лічить усі недуги.

Фальшива релігія є корчами терня на полі зі збіжжам.

СТАН СЬОГОРІЧНИХ СВІТОВИХ УРОЖАЇВ.

Міжнародний Агрономічний Інститут оповістив звідомлення, з якого виходить, що сьогорічні збори представляються корисно, що рільна продукція в цім році щонайменше така сама, як в минулому. З дотеперішних інформацій виходить, що Европа кине на ринок 94,400.000 квінталів пшениці, 91,000.000 жита, около 59,-000.000 ячменю й 50,300.000 квінталів вівса. Участь Европи в минулорічній світовій продукції представлялася так: пшениця 30 відс., жито 45 відс., ячмінь 40 відс., овес 20 відс. Великий поступ зробило рільництво в Европі, Індіях, Кореї і Лібані. Ціни на ринках світових остануть мабуть без більших змін. Важним в цім напрямі показчиком ухвала лондонських млинарів обнизити ціни на муку.

Аркадій Аверченко.

КОРОЛЬ СТРАЙКУЄ

(Гумореска).

Одного гарного дня, саме як канцлер здавав звіт королеви з біжучих справ:

„...перед авдієнцією, на якій ваша королівська величність прийме італійського посла, треба буде ще приняти: турецького посла, новоіменованого повновласника Мексика і..."

Король звернувся до нього понурим блідим лицем і зовсім несподівано заявив:

— Гм! Я хочу вам щось сказати: хай вас усіх чорт бере! Про мене хай вони самі полагоджують такий крам!

— Алеж, найясніший пане! Я хотівби найпокірніше зазначити, що з італійським послом треба обговорити дуже важні справи відносно нового торговельного договору, який мається заключати...

— То мені всеодно! — боронився король. — Відченіться від мене нарешті з вашими конференціями і договорами! Навіть іздалека не хочу їх більше бачити! Ніяких принять, ніякого офіціяльного снідання, ніяких промов! Досить, досить, досить! Спасибі!

Канцлер вклонився з великою пошаною.

— Як ваша воля, найяснійший пане. Всетаки я повинен би визначити авдієнцію німецького амбасадора на пятницю пополудні?

Король розпучливо схопився руками за голову.

— То дивне — незбагнене, незрозуміле! Скажіть-но, чи ми говоримо ріжними мовами, чи вам лише здається, що нерозумієте мене?

— Найнизший слуга вашої королівської величности! Що найяснійший пан прикажуть?

— Нічого!... Ніяких приказів! Се приказування надоїло вже мені! Тепер я піду собі геть від вас, скриюся в якімсь самітнім лісі і там у хатиночці жити-му для себе тихо й вдоволено. Бо ту дрібку, якої потребую до життя, мені дасть ліс: суниці, а милий потік: рибу. Ах, коби ти знав — мріяв король і перейшов при сьому на дружнє „ти" — як довго я вже тужу за такою самотиною!

— Ваша воля, найяснійший пане. Чи маю уложити плян подорожі і приготовити авто?

— Авто? Ще лише сього треба! Якіж то ви дивні люди, справді! Ні, одинокий мій приказ буде, щоби по дорозі лишили мене в спокою, не ревіли мені в лице: Гурра! і щоби мене не мучили ніякими службовими справами. Має бути як найстрогійше приказано, щоби мене вважали звичайним селянином. Тай кажи приготовити мені наплечник і добру палицю для мандрівки!

— Слухаю, ваша королівська величносте. Одначе, на жаль, наплечники і палиця можуть бути готові щойно під вечір.

— Щойно під вечір? Чомуж так довго?

— Ну, всеж таки... на наплечник радиби я найпокірніше взяти ліонський шовковий атлас, підшивка повинна би бути шовкова, а обшиття брокатове, міжтим кілька скромних перлових орнаментів. Але на палицю раджу взяти кипрійське рожане дерево, зі золотою ручкою, а на ній розсіяти кілька брилянтів або ізмарагдів...

— Ну, приятелю, але тепер уже мені такі досить тебе! А коли ти дійсно маш зробити таку дурницю, то я викину крізь вікно твій наплечник і твою рожану палицю тай піду собі так без нічого.

Се було рано-раненько, як король у мужицькому одязі вийшов замковою брамою і звернувся на схід. Пройшов шмат дороги, а потім звернув на бік і мандрував весело полями, все перед себе. Лише раз підчас тої мандрівки стрінув якогось чоловіка, що працював на полі. Коли селянин побачив короля, розняв уста зі здивовання і вибалушив очи.

— Чого ти видивився на мене? — спитав його король, нахмаривши чоло. — Чи ти може знаєш, хто я?

— О, так.

— Хтож я такий?

— Гм... хто ви такий? Ну, як видно, звичайний мужик, найяснійший пане?

— А хай тебе...

Розчарований і сердитий ішов король далі. Та ось, бач! Коли він так хвилю ішов густим лісом, найшов дійсно те, про що так довго мріяв у себе тихцем: під високими старими деревами стояла покинута хатиночка якогось рубача чи якогось иншого лісового робітника. Наче запрошувала до себе. На цілі її уладження складався: невеличкий концертовий фортепян, ліжко зі спружиновим матерацом і пів тузина плетених крісел. Навіть килимів ані занавіс не було в сій хатині, зрештою свої вигідній, затишній.

Король сплеснув із радости у долоні наче школяр. Мав думку, що така хата відповідає зовсім його вимогам.

Але мало-помалу став відчувати голод.

— У потоці, що пливе там поза хатою, напевно будуть риби, — подумав король. — Коби то лише зловити їх? Але чим?

Вдумчиво похилив очі і зараз скрикнув із радости: кілька кроків перед ним лежала у траві вудка. Хтось забув або загубив її там. Король схопив вудку і побіг із нею до потока. На березі потока був гарний по середині трохи вижолоблений камінь. На ньому сидилося майже також вигідно, як на кріслі. Мерщій запустив король вудку в саму середину густого шувару. І що за радість! — хвилиночку опісля витягнув її, а на гачку вудки висіла велика риба. На превелике счудовання короля ся риба була вже готова: обскробана з луски, випатрошена. Се, будь-щобудь не буденне явище, казало призадуматися королеви. А що сам не міг розлабдати того, закинув ще раз вудку і бач: за якийсь час показався знову гарненька риба. Але тепер уже була начинювана корінням, зеленим листям і ще до того в роті держала свіжу цитрину. — То якась дивна порода мусить тут бути, — пробурмотів король під носом, вертаючи зі своїми двома рибами до хатини.

Під кухнею тріскотів уже веселий огонь.

— Ну, як то може бути? Гм... а може я передтим через неувагу кинув запалений сірник? Як не як, а дивне воно...

Король приготовив свої риби, із смаком, потім забажав піти далеко на прохід. Не дивота, що як зїв рибу, приправлену сильно корінням, небаром захотілося йому дуже пити. Розглядався довкола, але не міг найти нічого. Нараз на свою втіху почув тихе дзюрчання й хлопіт, начеб із невеликої висоти з каменя падало жерело. Спрагнений мандрівник пішов за тим шепотом і дійсно без більшого труду найшов жерело. Похилився жадібно над водою і... дуже злякований відскочив кілька кроків назад. Вода в жерелі була солодка, смаку справжньої цитрини і дійсно — на боці на камені висіла мосяжна табличка з написом: „Стерилізована. Ужито виключно перевареної води і найліпших додатків".

Очі короля посоловіли, лице його насупилося і посумніло. Мовчки відвернувся спиною до цитринового жерела й пішов далі, все в тіни гарних, старих овочевих дерев. Галузя їх вгиналося під тягаром овочів.

Мимоволі простягнув руку до незвичайного яблока. Одначе яблоко висіло за високо. Король станув на пальцях... Яблоко й собі похилилось до нього, нараз здригнулося якось дивно і впало, відділене від патичка, в долоню королеви. Тропічна короткозорий король не запримітив при сьому, що яблоко було получене з дротом, який губився десь у листю. Але дещо він таки запримітив, а саме, що яблоко було вже обчищене, а навіть зернята вибрано гарненько зі середини.

Король сердито шпурнув яблоком у корчі і пішов дальше своєю дорогою. По дорозі мняв у руці нервово свою батистову хусточку, що її найшов у своєму грубому мужицькому сіраці, підвів нещасні, сумні очи до неба і — при сьому не хотячи випустив хусточку.

В тій самій хвилі з густого корча показалася рука й пోхорно подала королеви хусточку.

— А маю тебе, драбе! — заревів лютий король, схопивши услужливу руку. — То так ви упримнюєте самотину королеви!

Витягнув цілком льокая, що висів на другому кінці руки, крикнув до нього, тупав ногами і вкінці кинувся на мох, вдаряв у нього лютo обома піястуками тай аж заходився від нервового плачу.

— Як то: я хочу бути сам один, просто нічого й чути не хочу про вас, а мені навіть і се має бути заборонене?! Отже ціле моє життя маю жити в глупих кайданах ще глупійшої етикети й ніде не можу ратуватися від сих мук?! Усюди, куди гляну, обман і облуда, наплечники з шовкового атласу й палиці з рожаного дерева... ні, коли так, то красша таки смерть...!

Довкола заплаканого короля збилися покірні мовчаливі двораки і льокаї.

— „...красша смерть! — скрикнув король, що вже не міг запанувати над своїми змислами. — Щойно у филях ріки найду спокій! Тут стояти! Хай ніхто не важиться іти за мною!

І великими кроками побіг до недалекої ріки.

Та як він скоро не біг — двораки і льокаї бігли ще скорше!

Король прибіг до берега ріки і станув счудований: зараз перед собою побачив вигідну пристань із кількома східцями, що вели до води. Те місце було прибране вінками цвітів і прикрашене привітом, а сходи, що вели до води, були виложені дорогим червоним сукном.

Король нахмарив чоло.

— Що се знову має означати? — спитав він строго.

Старший дворецький виступив перед короля.

— Місце гідне для самовбивства найяснійшого пана. Ми вельми нещасливі, що неможливе є огріти воду до температури щоденної раннішньої купелі, але то був за короткий час.

Король впав у траву (зрештою то не була ніяка трава, бо як стій підсунули йому справжній, старий перський килим) та плакав тихо і розпучливо. Всі, що стояли довкола, ждали покірно і терпеливо в глибокій мовчанці.

По хвилі король устав, обтер сльози й став понуро водити довкола сумно очима:

— А... про мене, зіжте мене зі шкірою й волоссям! — сказав він, піддаючись долі.

Вони повели його дуже врадувані назад у замок і — але се не є ніяка казка — коли він не вмер, то ще нині сидить він там.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Туркот, Филаделфія, Па. Добре зробили, що написали свої замітки в справі Петлюри. Так повинні робити Українці по всіх місцевостях і слати вирази свого невдоволення з приводу неправдивого представлювання справи жидівських погромів на Україні до всіх тих часописей, що пишуть односторонно та кидають пляму на український нарід. Ми зі свого боку своє зробимо.

А. Б., Клівленд, О. Читаєте наш часопис і знаєте добре наш напрям. Як і знаєте те, що він незгідний з тою групою, що влаштовувала в Вас минувшого року Листопадове Свято, на якім представлювано наш визвольний рух і наших старшин так, що треба хиба належити зі встиду, що того рода „герої" можуть між нами з такими бесідами пописуватися. Допис про це свято ми тоді відкинули. Рівнож не будемо й тепер поміщувати Ваших закликів, бо Ви йдіть з ними до тих, кого слухаєте. Громадяне з Клівленд вже давно зложили були поважну суму і вислали її там, куди слати наказує напрям нашої газети. Чому не йдете з ними? Хочете робити з допомогової акції політику й іти на перекір, йдіть до тих часописей, що з Вами. Досить вже маємо хаосу і загумінкового отаманства. Пора завести порядок і вже раз зробити тому кінець.

Петро, Н. Й. Ваші вірші зраджують талан. Є і думка. Тому ми їх поміщуємо. Подавайте своє повне імя. На мову уважайте. Найкраща граматика по нашій думці це Сімовича.

И. В., Ірі, Па. Відомість про смерть Л. В. взяли з чужих газет.

Р. М., Гилсайд, Н. И. Не надається, бо це полєміка без загальніщого значіння.

СПРОСТОВАННЯ.

Бруклин, Н. Й. В 230 числі „Свобода" була допись про посвячення прапорів і концерт в Бруклині. Через помилку пропущено там згадку про участь в тім концерті славного Хору з Йонкерс, Н. Й. під орудою гром. М. Фатюка, в якім співав сольо гром. П. Мандзій. Виступ цего хору залишив тут прекрасний спомин.

Вунсакет, Р. Ай. В 240 числі „Свободи" поміщена була збірка з нашої громади в квоті $200, в її пропущено: П. Василишин $2, по $1: І. Чорний, В. Кучерявка, П. Кічак, М. Сідляр, А. Зарічняк, а М. Ґніт 50 ц. А далі М. Федишин $1, а Г. Барабаш 25 ц.

Витинки з газет надіслали: З Филаделфія, Па.: Т. Гливяк, М. Туркот, И. Кознарський, Н. Н. з Нюйорк. Н. И., Г. Калинович з Ремзен, Н. И.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК НЕ ТРЕБА ВЛАШТОВУВАТИ „ТЕҐ ДЕЙ".

Тішить мене дуже, що американські Українці перенялися недолею своїх земляків, галицьких і буковинських Українців, що так страшно потерпіли від недавньої повені й стараються їм помогти усіми можливими способами. До таких саме похвальних способів помочі нашим землякам належить також уряджування т. зв. „Теґ Дей". Однак, коли такі „Теґ Дей" уряджується, треба знати, як їх належить уряджувати, щоби була з них як найбільша матеріяльна користь. У попереднім моїм голосі згадував я, що вилксберські Українці падають на дусі й не знають, що робити, бо не мають належитого проводу. І тепер хочу знова дещо написати про те, бо через брак проводу потерпіли ми знова. Дня 15. с. м. відбувся у нас т. зв. „Теґ Дей". Увесь дохід з нього призначено на поміч потерпівшим від страшної повені галицьким Українцям. І тут саме мушу піднести, що після моєї гадки, аранжери сього „Теґ Дей" не поступили так, як се треба би було зробити. „Теґ Дей" се гарне й похвальне діло, однак, коли його уряджується, щоби помогти потерпівшим від повені, то треба відложити на бік своє „я", усяку партійність і віроісповідну нетерпимість а також особисту зарозумілість, що, мовляв, без тебе обійдеться й я сам потраплю се зробити. А так виглядала у нас справа з Теґ Дей. Не порозумівшися з загалом тутешніх Українців скликано горстку людей до церковної салі. Там вибрали свій комітет і думали, що справа вже й скінчена, бо зберуться гроші, буде заслуга. Нехайби вже й так було, але колиб з сього справді була велика користь. Однак з того поступку наших провідрів нема стільки користи, скільки можнаби в дійсности осягнути, колиб поступалося як слід. Одним з великих промахів тих, що уряджували сей „Теґ Дей", було се, що не обзнакомили у відповідний спосіб американську публику про уряджения збірки на потерпівших від повені в Галичині. Вони подали лише коротеньку новинку у місцевім англійськім часопису, на оден день перед Теґ Дей, в той спосіб, що церква св. Петра й Павла уряджує „Теґ Дей" на потерпівших від повені на Україні, а та Україна є тепер під Польщею й що комітет, який збирає жертви, є під контролею тутешнього пароха о. М. Паздрія. Згадали ще щось про Золоту й Гнилу Липу та на тім кінець. Припускаю, що комітет не підготовив більше й ліпше американської публики до сього „Теґ Дей", бо не знав добре англійської мови. Однак чому не повідомлено про сей „Теґ Дей" самої української публики? Колиб се зроблено, пришлоби було до якогось порозуміння й гармонійної роботи між самими Українцями, бо Теґ Дей справа безпартійна й аполітична. Про „Теґ Дей" булиби подбали всі і розвели агітацію за жертвами між чужинцями. Однак шкода нарікати, коли вже це сталося. Треба тільки другим Українцям з инших міст витягнути з цего науку.

У нас живе 4000 Українців, на девятьдесять тисяч усіх мешканців ВилксБери. Досі зібрано на потерпівших від повені ледви $550, а як Жиди збирали для своїх, то зібрали $50,000! А чому? Тому, що Жиди й инші народи належно підготовили „Теґ Дей". Вони не оглядалися на ніякі партійні ріжниці, ні на особисті гніви й непорозуміння, а робили спільно, як одна громада. Так повинні були поступити ті, що аранжували український Теґ Дей у нас, так мають поступати всі Українці по других містах, коли хочуть, щоби з Теґ Дей була дійсна користь для загальної справи.

Іван Бойко з ВилксБери, Па.

ІДЕМО НА КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ.

День 26. жовтня за плечами, а в той день зїдемося по трох роках знова на Конґрес Обєднання. Зїдемося в тяжкий час. Бо води позаливали нашу рідну землю і голод і нужда позирає з наших сільських хат. Треба нам свіжих сил до праці і свіжого духа. Треба авторітету і сили, а як її не викрешемо через Обєднанне, то через кого другого? А такого авторитету нам треба. Щоби ми більше не заливалися вслідом хоч би за ту справу: Ось вам і краю сироти пропадають, а сирітські гроші, зібрані в пропамятнім „**Українським Дні**" ще в 1917 році, ще досі в Ню Йорку при 7-ій вулиці. Літа минають, а їх видобути не можна. Чи це не сором для нашої еміграції? Чи можливий такий випадок в якогонебудь другого народа, щоби одна одісенька одиниця могла кпити собі з цілої іміграції і держати в своїм заряді сирітський гріш?

Ідемо на Конґрес, бо там будемо вже раз вирішувати остаточну справу нашої школи. Бо та школа наша в теперішній оцінці виглядає радше на школу „под кшижем і в ренках велєбней Польскі" як на українську школу на вільній американській землі.

Ідемо на Конґрес і там будемо громадно радити. Буде нас там більше. Тому памятаймо на таке: 1 Англієць — зеро, 2 Англійців — товариство, 3 Англійців — світова сила.

1 Німець — матолок, 2 Німців — послух, 3 Німців — орґанізація.

А в нас Українців: 1 Українець — редактор, 2 Українці — два отамани, 3 Українці — держава без хлопа і пана, подібно як в Польщі: 1 Поляк — поезія, 2 Поляки — проза, а 3 Поляки — траґедія.

Беріб собі з того всього науку і глядім, щоб на Конґресі виходила наша сила, яка знищить до решти отаманію, що ще гуляє по українсько-американськім полю і тут в нас в Ню Йорку. Без карности в нашім національнім таборі школа мріяти про великі реформи. Я вірю, що ту карність заведе Обєднанне.

П. Сокальчук,
Ню Йорк, Н. Й.

Оттак ми всі йдемо в одну [громаду скуті,
Святою думкою, а молоти в [руках.
Нехай прокляті ми й світом [забуті!
Ми ломимо скалу, рівнаєм [правді путі,
А щастя всіх прийде по наших [аж кістках!

(Каменярі) **І. Франко.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори для організації української школи.

В суботу, дня 15. жовтня, вечером відбулися в салі української православної церкви під ч. 353 Іст 14. вул. збори родичів української дітвори, що ходить до українських шкіл у Ню Йорку.

Збори отворив гр. Мостенський, пояснюючи зібраним причину скликання зборів. Українські школи в Ню Йорку розбиваються. Ріжні чинники кладуть ріжні перешкоди українському шкільництву. Свої люди обіцяли дати школі приміщення, а не дали. Наука мала вже давно розпочатись, але не розпочалася. Ті, що питалися, коли школа буде отворена, дістали грубі відповіди. Занепокоєні родичі зажадали скликання зборів.

На його пропозицію вибрали президію до правильного переведення зборів. Предсідателем вибрано гр. Жуковського, а секретарем гр. Панькова. Перший попросив о слово гр. В. Кедровського.

Бесідник пригадав зборам історію розвитку української дітвої школи в Ню Йорку від 1924 року.

Коли він приїхав до Ню Йорку в 1923. році, то тоді була тут лише парохіяльна школа під зарядом пароха Підгорецького. В школі тій було всього тридцять чи сорок дітий. Бачучи слабий розвиток школи, деякі родичі розпочали акцію за відділенням школи від парохії. Акція стрінулася з горячою підтримкою родичів. Відбулося кільки зборів, які й зорганізували нарешті діточу школу незалежно від парохії.

Школа розвивалася добре і протягом одного року виросла в поважну інституцію. В ній працювало пять учителів. Число дітей доходило до півпята сотки. Була школа в галі під церквою на 7. вулиці, були дві кляси в Народнім Домі, одна в галі в сирітськім домі на 7-ій вулиці; були також орґанізовані школи: на Вашингтон стріт, на 43 вулиці, на Ротгерс стріт. Один час з управою цих шкіл була звязана школа на 72-ій вулиці та на 106, в яких була також сотка дітей.

Здавалося, що шкільна справа в Ню Йорку стала на тривкий ґрунт.

„Але вже при кінці 1925 року почалися роздори в шкільному уряді та на шкільних зборах. В школу втягнено політиканство. Невеличка група керманичів Народного Дому та Союза Товариств в місті Ню Йорку почала голосити, що завідування та організація українського шкільництва в Ню Йорку має належати тільки до неї. З постановами зборів родичів та з їх жаданнями вона перестала рахуватися. Шкільну справу вели по своїй вподобі. Управу школи віддано людям, які не мають ні адміністраційного хисту, ні відповідного підготовлення до заряду шкільництвом. На шкільних зборах почалися зводити особисті порахунки з родичами та вчителями, що були нелюбі управі. Від учителів жадали, щоби вони були сліпими прислужниками групи.

„Се політиканство довело до того, що наперед відпала від такого шкільного заряду школа на 106-ій улиці, пізнійше й школа на 72-ій улиці. Сі школи утворили свої шкільні комітети з родичів, які й дбають за розвиток шкіл. Далі почався занепад у тих школах, що звязані з семою та шестою вулицею. Родичі пробували ратувати школу в той спосіб, що відсунули політиканів від управи школи. Політикане стали мститися на школі та свідомо стреміти до її повної дезорґанізації та упадку. Почалася явна аґітація проти шкільного уряду, проти учительського персоналу та взагалі проти самої школи. Навіть самі керманичі Дому й Союза Товариств позабирали свої діти зі школи.

„Помагали їм у тому саботажу проти української школи також священики гр.-кат. церкви, які постановили собі за всяку ціну взяти у свої руки школу, щоби обернути її знову на парохіяльну. Ці священики почали домагатися примусового ходження дітей до греко-католицької церкви та на їх науку катехизму. Священик Павляк роздав шкільним дітям карточки, на яких мавби робити помітку, чи дитина ходить до греко-католицької церкви. На заяву учителя Мостенського, що таке примусове навчання греко-католицького катехизму та ходження до церкви може розбити його школу, до речі тепер найсильнійшу, о. Павляк відповів, що він про це не дбає, що станеться зі школою; він буде задоволений тим, коли зістанеться хоч пять учеників, але добрих католиків. Отже без згоди батьків та шкільного уряду греко-католицькі священики почали розпоряджатися в школі, як в парохіяльній. Мало того. Отець Павляк почав проповідувати шкільним дітям ненависть до Українців других вір. З богатьох заяв дітий видно, що він дозволяв собі говорити про українську православну церкву, як про церкву, яка не має Бога й що до неї ходити гріх, а одного школяра примушував, після сповіди й причастя в православній церкві, прийти до сповіди в греко-католицькій, щоби спокутувати тяжкий гріх. Така поведінка священика робить для греко-католицької дитини ближчим та ріднійшим римо-католика Поляка ніж православного Українця. Така фанатична аґітація загострює відносини між дитиною, що ходить до школи, а батьками, які ходять до православної церкви.

„Всяка здорова нація бореться рішучо з такими течіями, що сіють ненависть та злобу між людей при помочи віруваннь. Релігійна ненависть належить лише до народів варварських, а не до цивілізованих. Мусить її поборювати й українська школа, та намагатися посіяти не ворожнечу, а терпимість до своїх братів инших вірувань.

„Давно вже йшли поголоски, що нарешті школу приберуть до своїх рук парохія та Народний Дім. На останніх шкільних зборах ці поголоски підтверджено. Хоча збори називалися шкільними, але батьки там голосу не мали. Вони се знали, і батьків прийшло мало. Туди зявилися в подавляючій більшости люди, що жадного відношення до школи не мають; які членських вкладок не платять; дітей до школи не посилають; або такі, що посилали, відтак забрали; або такі, що посилали через рік, а за навчання по 6—8 місяців не платили; прийшли такі, що ні дітей не мають. Прийшли навіть такі, що ні читати ані писати не вміють. Такі збори рішали справу школи й вирішили так, як їм наказали священики епископа Богачевського, та ті, що вважають себе „босами" нюйорського громадського життя. На них вибрано комісію до заряду школою, і до неї ввійшов і греко-католицький священик. Сим школа перестала бути народною, а стала парохіяльною. Українським дітям других вір вірувань там нема вже місця. Згодом їх звідтам виженуть.

„Через політиканство та інтриганство з початку цього шкільного року відпали школи на Вашингтон стріт та на 43-ій вулиці. Колиб вони відпали й залишилися національними школами, як на 72-ій чи на 106-ій, то це можна булоби витати, але вони попали в руки інтернаціоналістів. Очевидно й нашу школу в районі 14-ої вулиці може ждати розвал, бо до неї ходить більшість дітей православних батьків, коли її не вратувати. Для того треба вибрати батьківський комітет, який мавби заряджувати своєю школою, незалежно від людий, які зі школи хочуть зробити собі сферу своїх впливів, від усяких політиканів та релігійних фанатиків.

„Хоча родичі мають право вчити дітий такої релігії, яка їм подобається, але навчання релігії в школах не повинно провадитися. Священик, коли він дійсно дбає про навчання основ моральности та християнських засад, а не про проповід ненависти до других вірувань, може собі зорганізувати недільну школу („Сондей скул") і там кожної неділі збирати дітий для релігійної науки. Коли школа придержується тої засади, то вона остається моральною школою, хочби вона мала приміщення в церковнім будинку. Зате школа, в якій підчас шкільної науки вчиться якоїсь одної релігії, така школа є парохіяльною школою, хочби вона була в Народнім Домі".

Отець Іванишин, парох місцевої української православної церкви, заявляє, що він вагався, чи промовляти на зборах, бо таку промову вороги народньої школи можуть використати для туманення необачних людий, що мовляв ся школа парохіяльна, коли на них промовляв священик. Тому він уживає свого слова, щоби підчеркнути своє становище як священика до справи народньої школи. Заряд української православної церкви дозволив предложити народній школі даром приміщенне, але до науки релігії в школі церква не буде мішатися. Науку релігії мається вести тільки згідно з волею родичів, і то не підчас шкільної науки, але в неділю, в церкві, підчас так званої недільної школи. Релігійна школа небезпечна для національної дитини: коли один з нюйорських священиків дозволив собі сказати, що в українській православній церкві нема Бога, то сим він ліпших дітий відвернув від себе, як від проповідника неправди, а гірших дітий навчив безвосновної ненависти до своїх братів.

Предсідатель Жуковський звертає зібраним увагу, що справа ясна. Українською народною школою в Ню Йорку взялися правити люди, які до того не надаються. Батьки давали сим людям нагоду показати, що вони зможуть зробити. Вони помагали їм усіми способами. Самий бесідник був секретарем української народньої школи, але й він й другі родичі скоро побачили, що в школу заведено безпотрібно дрібне місцеве політиканство. Заряд школи не потрафив навіть дістати приміщення для школи. Ходять за приміщенням для школи до Айришів, а сі відсилають їх до Італійців. Тепер українська православна церква пропонує їм даром приміщене, і заявляє при тому, що вона не буде домагатися, щоби школа була парохіяльна. Отже збори мають передовсім вирішити се питанне, чи приняти щедру жертву української православної парохії.

Гром. Тисловський не бачить причини, чому родичі не малиби приняти сеї оферти. Як довго мають наші діти валятися по чужих бейзментах? Чому ми не малиби зголоситися на сю гарну галю, де є місце на півтора сотки дітий? Тому, що якийсь нерозумний чоловік скаже, що ми отворили парохіяльну школу? Чи се змінить справи, що хтось за нас скаже, а ми самі знаємо добре, що се неправда?

Гром. Боднар говорить, що історія української школи в Ню Йорку показує як на долоні, що як до школи будуть братися політикане й церковні фанатики, то школа мусить упасти. Який моральний уплив може мати така подія, як се що один батько закидає священикови публично, що він у школі вів аґітацію проти другої церкви, а священик се заперечує в живі очи в присутности дитини, якій він се говорив, і в присутности родичів? До чого доведуть наших дітий ті політикани, що кажуть: „Що з того, що школа впаде? Має бути хочби двох, що нас слухають, як має бути пятьсот непослушних".

Гром. Куцик: Школа має бути школою, а церква церквою. Як змішаємо школу з церквою, то не буде ні доброї школи, ні доброї церкви. Поплечникам епископа Богачевського ходить о те, щоби всі школи переміните на парохіяльні, в яких училиби передовсім католицизму, а не українства. Дітям, що виходять з декотрих епископських шкіл, близший Айриш, як Українець. Політикани зі свого боку довели до того, що про справу дітий говорять у Ню Йорку не родичі і не вчителі, але люди, які зі школою не мають нічого спільного. Родичам треба сказати, що справа школи се передовсім справа родичів.

Гром. Тураш подає кілька фактів, як старий заряд школи нехтував волю батьків та людий, яких він не признавав своїми поплечниками. Гр. Жуковського раз мало не побили. Бесідника, як просив салі на школу, відправили з нічим, казали, що мають салю лишень для шеровців, а коли він їм звернув увагу, що він власне й є шеровцем, то на нього накричали. Бесідник ставить внесенне вибрати сейчас шкільний комітет з родичів.

Забирали відтак слова ще богато бесідників. Говорили: гр. Заплатинський, Шкварок, Ґула, Войціховський, Семаш, і кождий з них говорив до річи, і звертав увагу на наболілі річи і давав добрі ради, і я не можу про них говорити тільки для браку місця. Предсідатель уділяв голосу кождому учасникови зборів. Нікому слова не відбирано, бо кождий учасник добре за тим дивився, аби говорити до справи. Всі говорили поважно; хоча навіть говорили про надужиття, то ніхто голосу не підносив. Не було ні визиванок, ні лайок. На зборах було кількоро дітий, і сі тепер не мали причини соромитися своїх батьків. І діти, і родичі, і вчителі, — всі були незвичайно мило вражені, що вже минулися сварки, а люди стали говорити про справи поважно, щиро й розумно.

Збори постановили одноголосно приняти оферту української православної церкви та перенести до церковної галі народну школу. Збори підчеркнули, що священики мають право учити дітий сеї школи тільки в неділю, на своїх недільних школах. Для справи заряду школою вибрано комітет зі самих родичів: а саме 5 батьків та 4 материй. Науку рішено починати як найскорше. Щоби се можна зробити, комітетови припоручено купити потрібні лавки. На зборах панував такий запал до шкільної справи, що зібрані на місци зложили добровільні жертви на справлення 50 лавок.

Гість.

ДРАМАТИЧНИЙ ВІДДІЛ СТУДІЇ ПРИ ТЕАТРІ „БЕРЕЗІЛЬ".

З жовтня місяця ц. р. відкрито драматичний відділ студії при театрі „Березіль". До педаґоґічного складу для переведення навчального пляну студії входить повний склад режисури „Березіля" з Лесем Курбасом на чолі, а також кращі наукового педаґоґічні сили.

У звязку з новими громадськими, методольоґічними і виробничими завданнями й вимогами театральної сучасности — поруч з спеціяльною програмою технольоґії автора, орґанізатори студії звертають велику увагу на загальну освіту, політпідготовку, стаж і на увязку роботи студії безпосередньо з виробництвом. В найближчому часі предбачається розпочати роботу у відділі руху (балет).

ВИБОРИ У СТАРИННИХ РИМЛЯН

Кандидати, виборча корупція, бенкети, кошти.

Цікаво пізнати звичаї і способи, якими послугувалися старинні Римляни богато столїть перед Христом при виборах. Багато з того повторяється ще й нині в ріжних краях.

Ці старинні кандидати не мали богато труду при виборах. Той, що хотів бути вибраний еділем, претором або ким іншим і хотів кандидувати, а щоби всякий легко пізнав його, мусів надягнути білу тоґу (плащ) — **тоґа кандіда.** Відси пішло нинішне слово: кандидат. На такі тоґи виробляли спеціяльне сукно, по мистецьки приладжене якимсь спеціяльним способом.

Цю білу тоґу носило так богато людей, що історик Тит Лівій оповідає як щось незвичайного, коли при виборах 184-го року один із противників у боротьбі за преторіянське місце не вийшов у білій тозі. Колиб такий кандидат вийшов без білої тоґи промовляти і поздоровити виборців, не брали би його поважно.

Справа білої тоґи не була без значіння. Довгі літа була вона предметом острої боротьби між патриціями і плебеями. Вже 432-го року перед Христом ставили народні трибуни предложення, що на будуче не сміє ніхто появитися при виборах у білій тозі. Поставили таке внесення тому, бо цей знак кандидата був одиноким успішним способом, що впливав на голоси виборців.

Здається зрештою, що важність виборів уже в ті найдавніші часи, в одязі або без нього, була проблєматична. В II. столітті перед Хр. перейшли до тайного голосування. Дійшло аж до того, що на тих, які купували би голоси, настановлено кару смерти.

Один народній трибун предложив у 61-шім році перед Хр. дивовижний проєкт закону, який домагався, щоби угода, заключена з якимсь виборцем, не обовязувала його. Кому доказано вину, або що платив за голоси, мусів — ціле життя платити щороку 3,000 сестерців кождій з 35 виборчих секцій у Римі, а то є велика сума. Але закону того не приноровлювано і виборча корупція пливе собі спокійно ще й нині. І тоді були кандидати, яких ставили власти і піддержували їх більше або менше. Цезар і Авґуст вдоволялися, що поставили своїх кандидатів лише на нижчі становища консуляту. Авґуст поставив насамперед половину кандидатів, а пізніше всіх. Тиберій поширив виборність і на іменування консулів. Каліґуля вернув до Авґустинової системи. Вкінці Веспазіян установив службових

Кандидатура була законна кандидатів на всі становища, або добровільна. При першій треба було сповнити вимоги потрібні до цього, щоби стати кандидатом, а саме треба було зголосити кандидатуру у консуля, сенатора і трибунів. При добровільній кандидатурі треба було поносити всі клопоти, вести виборчу боротьбу, коли кандидат хотів приподобатися виборцям. І тоді всі засоби були добрі. Обіцювано богато і дуже богато, обіцювано помогти в усім, обіцювано ігрища і забави. Уладжувано прилюдні банкети, схлібляли виборцям у найріжніші способи. Найпопулярнішим схліблюванням було, коли кандидат показав усякому горожанинові, що знає його по імені. Для тої ціли кандидат, який переходив улицею серед товпи, мав із собою чоловіка, який знав кождого горожанина. Такі знавці людей звалися **номенкляторес,** щось як нинішні виборчі аґітатори. Ці номенклятори підшіптували скоро кандидатові імя горожанина і давали йому ближчі інформації про нього. Кандидат називав виборця по імени, стискав йому руку, розпитував про це і те й обіцював йому помогти. Людям це дуже подобалося і котрий кандидат мав із собою ліпщого номенклятора, знавця людей і їх обставин, а до того ще більше грошей, той скорше був вибраний.

І в старинних Римлян були **виборчі боротьби** як і нині. Були завзяті суперечки, гроші, вино, відозви, аґітатори, коштовні банкети, які часом уладжувано для цілого міста. Їли і пили, скільки душа забажала, а кождий брав, скільки міг.

У стариннім Римі кандидати покладали найбільше надії на успіх у грошах і пирах. І так Квінтій Ціцеро, брат Марка Тулія Ціцера написав цілу працю про вибори, яку можна вважати провідником справжнього кандидата. У цьому підручнику спеціяльну вагу прикладається до ігрищ і забав. На забавах не говорилося. Вся кандидатова програма вміщалася у списі страв. Ніодна з таких забав не може рівнятися з тими, які уладжував Цезар і Люкуль. Коли Цезар побідив Помпея, уладив для всіх горожан величавий пир. Люкуль уладив пишний бенкет не лише для мешканців міста, але й мешканцям околиці. Одна вечера, уладжена у його Апольоновій ґалерії (що вважалась архитвором мистецтва), коштувала 50,000 драхм. Богато з гостей брали з пиру зі собою, що могли і що найціннійшого. Дехто брав скатерті, інший, що не був такий скромний, присвоїв собі срібло, столову обстановку, золоті і срібні ложки і т. д. Тому кандидати передавали все, що було потрібне для уладження пиру, одному підприємцеві, а до помочі давали йому своїх робітників. А що ті підприємці все більше жадали для уладження бенкету, то кандидати розділювали харчі і напитки по хатах виборців.

Молодий може, а старий мусить вмерти.

Страчений час не вертається.

Сліпий не може провадити сліпого.

Тримайся з далека від того, що є сильніщий від тебе.

Коли твій язик тобі не допише, послугуйся своїм пястуком.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Українська Стрілецька Громада на Дім Укр. Інвалідів у Львові.

Стрілецький Гурток. Фила., Па.

Дохід із пікніку $101.16.

Із збірки поодиноких членів Стрілецького Гуртка.

В. Петрусик зібрав $15.00.

В. Білокур $10.00, І. Бришко $2.00, по $1.00 дали: Ю. Лопатій, Д. Стельмах, Л. Буричка.

П. Мельник зібрав $5.00.

По $1.00 дали: Т. Курич, Д. Омелян, І. Делеба, В. Питель, Г. Михалик, П. Ґрамяк, Д. Михалечко, Ф. Коновальчук, П. Фурдела, І. Добровольський, Т. Радинський; по 50 цнт.: дали: Д. Бабій, М. Орлик; по 25 цнт.: Е. Добровольська, І. Щанайда.

Г. Грищишин зібрав $4.00.

По $1.00: дали: М. Петрівський, Г. Дорожовський, М. Ґонта, Г. Гривняк.

Т. Свистун зібрав $2.00.

По $1.00 дали: В. Осадчук, С. Пунда.

Стрілецький Гурток ч. І. разом $140.66.

Стрілецький Гурток ч. 3, Скрентон, Па.

О. Смик зібрав в Вилкс Беррі $26.50.

По $3.00 дали: О. Смик, С. Шопяк; по $2.00: Д. Надільний, П. Оберець, Т. Бабяк з Нентикок, Д. Кудрик, І. Мельник, Е. Баловський; по $1.00: Г. Ґулька, В. Сенюк, П. Герман, В. Кравець, Е. Гулик, М. Музика, Т. Дністрян; по 50 цнт.: М. Фрунд, Т. Шпур, Н. Н.

Стрілецький Гурток ч. 3. разом $26.50.

Стрілецький Гурток ч. 4, Питсбурґ, Па.

О. Луцейко зібрав $51.74.

Збірка підчас представлення української католицької громади в Питсбурґу, Па., $4.77.

З концерту в честь Шевченка, укр. пр. громада в Питсбурґу, Па., $35.15.

Українська Ев. церква в Питсбурґу, Па., $12.00.

Разом $51.92, за пересилку сих гроший з місць колектовання до Гуртка заплачено 18 цнт., так остає усього $51.74.

Збірка подинокиих членів Стрілецької Громади Вестбері, Л. Ай.

А. Бутрин зібрав $12.50.

По $1.00 дали: Мих. Бобик, з Ню Йорку, Г. Моґляс, Юрків з Ню Йорку, А. Ратушний, С. Кривуз, М. Ільків, А. Бутрин; по 50 цнт.: С. Супик, Л. Ярчак, Т. Скопик, О. Ґропа, Т. Яруш, Д. Чорномаз з Нюарку. О. Гладкий, А. Ходачок, Маркович з Нюарку; по 25 цнт.: Г. Онищук, В. Васькевич, Г. Обай, І. Копяк, А. Бутрин. Разом $12.50.

Стрілецький Гурток ч. 20, Торонто, Онт., Канада.

Збірка від Українців в Торонто.

Г. Возімірський зібрав $58.60.

По $5.00 дали: Г. Возімірський, Ю. Куникевич; по $2.50: Н. А. Косс, І. Іваськів; по $2.00: Ю. Рудницький, Н. Хабаль, С. Баришевський, П. Шевчук; по $1.00: М. М., І. Ловчий, І. Романишин, І. Голубовський, М. Лібер, М. Римар, Ф. Пеник, О. Степанюк, Л. Розентул, Ф. Коський, М. Кузела, Т. Радіонохрей, П. Ґревожан, Н. Кейван, Ф. Королевич, Й. Квас, М. Кунткевич, О. Федорів, П. Колодій, Д. Буртник, М. Сенюта, І. Андрусів, І. Локотовський, І. Ґоват, А. Зварич, П. Волошинський, М. Матрон, М. Мишкевич, Т. Чернявський, Н. Щибель; по 50 цнт.: В. Пович, Н. Сокалюк, М. Ґунеда, В. Пендаковський, В. Цвійор; 35 цнт. дав Ф. Кавеснюк; по 25 цнт.: П. Бабій, Ю. Кузик, І. Телевяк, В. Заброська, Т. Гуменюк, А. Комуль, Й. Бабульський, І. Данильчук, Н. Храпко, П. Мошук; О. Карман.

Товариство Української Молоді в Филаделфії, Па.

Е. Просіцький зібрав по $1.00: І. Кісь, А. Бучацький, Т. Реґулик, Т. Слободзян, П. Пенесаскі, С. Штогрин, Р. Шелко, І. Васильковський, Т. Семенюк, І. Пеленський. Разом $10.00.

Всіх гроший разом зібрано $300.00, котрі вислано до Товариства Опіки над Інвалідами у Львові.

Всім жертводавцям стрілецьке спасибіг.

За Стрілецьку Громаду:
Теодор Свистун.

РЕВЛАК, ПА.

Жертви зібрані від Українців, парохіян церкви Пр. Діви Марії.

Жертвували: Парох о. М. Волощук з мировання $5.13; укр. гр.-кат. церква у Ревлак, Па., $10; по $1.50: Г. Синчак, М. Полянський, В. Немеш; по $1: Д. Прокіп, А. Драґан, Л. Душкевич, Д. Тисюк, Н. Рипчик, Н. Кропивницький, Н. Бартко, В. Стрижак, Ф. Стойка; по 50 цнт.: І. Блажевський, А. Кокучка, І. Ласковський, П. Баїч, О. Головчак, Л. Доменій, С. Ґранц, В. Рипер, Ф. Банюк; дрібними датками $1.55. — Разом зібрано $35.68.

До Обєднання вислано $97.18.

о. М. Волощук.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Перша збірка для потерпівших від повені.

Сумні вістки добились до наших уший, що наші брати і сестри в рідні краю зістали знищені від страшливої повені і стали правдивими бідолахами без даху і чорного кавалка хліба, виставлені на голодову смерть, з маленькими діточками, котрі просять: дайте хліба. А рівнож немічні старці, батьки і матері склонили свої старечі голови, а очи свої звернули і руки витягнули до нас, американських Українців, і кличуть: поможіть, рідні краяни, ратуйте нас нещасних, не дайте з голоду і холоду загибати. Дайте нам свою поміч!

Наш відділ 177 У. Н. Союза, Сестрицтво Любов, а переважно секретар відділовий бере свою членицю п. Петрунелю Лучку і йдуть поміж своїх членів збирати ту сумну жертву.

Початково зібрали маленьку жертву, але і дальше будуть збирати. Загально в нашім місті Провіденс те лихо, що на клич нещасних наших братів наші провіденські патріоти сплять сном блаженним. Суть у нас заможні громадяне, суть і бизнесмени, суть люде, котрі моглиб поратувати братів в рідні краю.

Гей, Браття Родимці! Кличу до Вас: пора залишити партійну незгоду. Зрозумійте і відчуйте голос розпуки: стогін і плач старців і дітей, що пухнуть з голоду і холоду! Таж ми діти одної Матери Неньки України. Таж ми з крови і кости української. Чиж би ми мали забути рідний край? Таж сказав наш поет Шевченко, що хто Матір забуває, того Бог карає. Не забувайте на те. Жертву, котру ми зібрали, пересилаємо до Обєднання.

Жертвували: О. Рекрут $5.00; по $1.00: Д. Рекрут, В. Рекрут, Г. Лучка, И. Рекрут, М. Олійник, Й. Сердинський, Фр. Накопінська, Фед. Рой, С. Омельчук, П. Костів, Ян. Дашкевич, А. Бєлян, Л. Гумлак, М. Олійник, с. Явд., Я. Олійник, Т. Кучер, А. Підгородецька; по 50 ц.: Т. Онисько, К. Деркач, В. Кузишин, Н. Бойман, жид; по 25 ц.: Н. Білер, А. Рубенко.

Разом $25.50.

Володимир Рекрут,
член У. Н. Союза.

Той, що сміється у пятницю, плаче у неділю.

Той, що думає за богато, мало робить.

Лінивий краде свій власний час.